

Godina i nešto primjene Zakona o parničnom postupku: opće odredbe, prvostupanjski i ogledni postupak

Tironi, Ivan; Bodul, Dejan

Source / Izvornik: **Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, 2021, 42, 471 - 489**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

<https://doi.org/10.30925/zpfsr.42.2.12>

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:118:504115>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-06-26**

PRAVNI

Pravni fakultet Faculty of Law

Sveučilište u Rijeci
University of Rijeka

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Law](#)
[- Repository University of Rijeka, Faculty of Law](#)

uniri DIGITALNA
KNJIŽNICA

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

GODINA I NEŠTO PRIMJENE ZAKONA O PARNIČNOM POSTUPKU: OPĆE ODREDBE, PRVOSTUPANJSKI I OGLEDNI POSTUPAK

Mr. sc. Ivan Tironi*
Doc. dr. sc. Dejan Bodul**

UDK 347.9(497.5)(094.5)
<https://doi.org/10.30925/zpfsr.42.2.12>
Ur.: 10. veljače 2021.
Pr.: 13. svibnja 2021.
Pregledni rad

Sažetak

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku stupio je na snagu 1. rujna 2019. Ratio ovoga ambicioznog poduhvata potreba je izmjene niza instituta, odnosno neophodnost uvažavanja prijedloga sudske prakse koja su rezultat dugogodišnjih iskustava. Radi ostvarivanja ovih ciljeva, Novelom su u području funkcionalnoga postupovnog prava preoblikovani mnogi procesni instituti te je postavljen znatan broj novih pravila. Mišljenje je autora kako je (i sada) procesna regulativa normativno zadovoljavajuća u pogledu pravne usustavljenosti, pravne tehnike i dosljednosti u normiranju. Tomu su svakako i pridonijeli i sudovi kroz sudsku praksu i svoja postupanja te intenzivno i stalno razrađivanje zakonskih rješenja. Ipak, uvažavajući činjenicu kako je problematika građanskog postupka i u zemljama s dugom pravnom tradicijom dinamično područje u kojem se neprestano traže nova rješenja koja će pratiti trend promjena, pitanje svrsishodnosti i potrebe implementacije izmjena i dopuna predmetne legislative, u kontekstu osuvremenjivanja de lege lata rješenja, iznimno je aktualno. Stoga je cilj rada analizirati razdoblje koje je prošlo od uvođenja izmjena postupovnog prava. Želja je autora utvrditi je li se usavršio i poboljšao nacionalni režim građanskoga postupka, dakle proceduralni mehanizam za olakšavanje učinkovitijeg rada na predmetima te je li potrebno promišljati i o daljnjim izmjenama. Složenost predmeta istraživanja i postavljeni zadatci uvjetovali su izbor metoda pa je u istraživanju ponajprije primijenjen normativnopravni i iskustveni/praktični metodološki pristup. Autori smatraju bitnim istaknuti kako s obzirom na to da opseg rada ne dopušta detaljnu raščlambu ove problematike, prinuđeni su ograničiti se isključivo, na neke aspekte zadnje novele.

Ključne riječi: *Novela ZPP-a; godinu dana primjene; ostvareni i zacrtani ciljevi.*

* Mr. sc. Ivan Tironi, sudac i predsjednik Sudačkog vijeća Županijskog suda u Splitu; ivan.tironi@zsst.pravosudje.hr. ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6122-6239>.

** Dr. sc. Dejan Bodul, docent, Sveučilište u Rijeci, Pravni fakultet; dbodul@pravri.hr. ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5923-7200>.

Ovaj rad je financiralo Sveučilište u Rijeci projektom ZIP-UNIRI-130-7-20.

Poput ljudi i kritike, ideje i teorije putuju – od osobe do osobe, od situacije do situacije, od jednog razdoblja do drugog; i kako jedna teorija putuje, tako se preobražava putem svojih novih primjena, novog mjesta u nekom novom vremenu i mjestu.¹

1. GENEZA I USUSTAVLJENOST IZMJENA NOVELE ZPP-A IZ 2019.

Još je u drugoj polovici svibnja 2016. Ministarstvo pravosuđa uputilo u javnu raspravu Nacrta prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku kojim bi se zahvatilo u uređenje velikog broja instituta. Tijekom izrade brojnih nacrtu planirane novele Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) i rasprava o njima napuštena je težnja da ona bude isključivo revizijska te se pristupilo mijenjanju i dopunama i drugih materija, jer se u njoj zahvaćaju mnoga različita područja i instituti ZPP-a, što ispočetka zasigurno nije bila namjera. Ipak uvažavajući imponantnu povijest i složenost ZPP-a za to je i trebala dobra priprema, kvalitetna redakcija te pažljivo odmjerenje osnovnih načela što je u većoj mjeri i napravljeno. Konkretnije, izmjene su izvršene kroz 121 članak Novele ZPP-a² u općim odredbama, postupku pred prvostupanjskim i drugostupanjskim sudom, postupku povodom izvanrednih pravnih lijekova i u posebnim postupcima (i u europskim parničnim postupcima).³

2. INTERVENCIJE U OPĆIM ODREDBAMA

Kako bi sudovi u javnosti poticali povjerenje koje je neophodno, vidimo kako su u obzir uzeta i pitanja vezana za reorganizaciju nadležnosti, što bi trebalo doprinijeti rasterećenju sudova, a posljedično i ubrzanju sudskog postupka. Stoga je proširen krug sporova za koje je propisana nadležnost općinskih sudova u cilju rasterećenja trgovačkih sudova (čl. 34. st. 1. t. 9.). Kunštek ističe da je obveza plaćanja naknade određena prisilnim propisom, da je to prihod državnog proračuna te da u tim vrstama sporova nema mjesta (apsolutnoj) nadležnosti sudova. Uz to, predmetni sporovi izvjesno ne spadaju u polje primjene propisa Europske unije koji se odnose na priznanje i ovrhu presuda u „građanskim i trgovačkim“ stvarima, pa se ni odluke hrvatskih sudova koje su u njima donesene neće moći priznati i prisilno izvršiti na području drugih država članica.

Nadalje, s obzirom na složenost revizije kao izvanrednoga pravnog lijeka, ZPP-om je od Novele iz 2008. definirano kako stranka reviziju može podnijeti isključivo preko opunomoćenika koji je odvjetnik ili osobe koja ima položen pravosudni ispit. Navedeno je opravdano i odlukom Ustavnog suda RH, vodeći se i pravnim stajalištem Europskog suda za ljudska prava (dalje: ESLJP), napominjući kako je za podnošenje

1 Edward W. Said, *The World, the Text and the Critic* (London: Vintage, 1983.), 226.

2 Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku, Narodne novine br. 70/19.

3 Dejan Bodul, „Novela Zakona o parničnom postupku iz 2019.“, Informator br. 6606-6608 (2019): 14-17.

revizije potreban veći stupanj stručnosti i kompetencije negoli kod redovnih pravnih lijekova. Navedeno rješenje Novelom je nomotehnički poboljšano naznačujući kako su stranka, odnosno njezin opunomoćenik dužni uz prijedlog za dopuštenje revizije ili reviziju ili najkasnije do isteka roka za njihovo podnošenje priložiti izvornik ili presliku potvrde o položenom pravosudnom ispitu ili drugu javnu ispravu u izvorniku ili preslici iz koje proizlazi da stranka ili njezin punomoćnik ima položen pravosudni ispit, ako takva potvrda ili druga javna isprava u izvorniku ili preslici prethodno nije podnesena sudu u istom postupku (čl. 91.a).

Sustavne i razvojne promjene vezane za novu tehnološku paradigmu zahtijevale su novu koncepciju i strategiju razvoja pravosuđa utemeljenu na tehnologiji kao ključnim polugama razvoja. Stoga i Novela daje mogućnost izvođenja pojedinih dokaza uz korištenje odgovarajućih audiovizualnih uređaja i kada dokaze izvodi zamoljeni sud (čl. 179.). Ipak jedna od većih novina u kontekstu *e*-pravosuđa je i mogućnost podnošenja podnesaka u elektroničkom obliku (čl. 106.a). U sustavu *e*-komunikacije, koji je nakon duže probne primjene od travnja 2020. obvezan na svim sudovima, na dan 25. siječnja 2021. upisano je 75.000 korisnika, a njegove prednosti, unatoč prvotnoj sumnjičavosti, prihvaća sve više sudionika sudskih postupaka. Analizirajući praksu domaćih sudova, u manjoj mjeri praksu Suda EU-a te praksu ESLJP-a vidljivo je kako se primjenom *e*-tehnologija u sudskim postupcima mogu ostvariti bolji pokazatelji kvalitete postupka uz zadržavanje načela koja imaju temelje u klasičnim, višedesetljetnim i provjerenim pravnim standardima. Nadalje, u navedenom kontekstu razvoja *e*-pravosuđa zakonodavac je išao i dalje dopuštajući korištenje audiovizualnih uređaja za održavanje ročišta na daljinu ili za izvođenje pojedinih dokaza (čl. 115.). Stranke mogu tražiti i tonske snimke s ročišta (čl. 126.c).

Pravila o dostavljanju uvelike su promijenjena, jer su se strankama i drugim sudionicima po ranijim propisima pružale raznovrsne mogućnosti da izbjegavaju primanje i odugovlače postupak. Do sada su se pismena dostavljala elektroničkim putem u stečajnim postupcima, dok se Novelom mogućnost elektroničke dostave proširuje na vrlo veliki broj adresata što je rezultiralo i brisanjem čl. 134. To je usklađeno s novim mogućnostima i obvezom *e*-komunikacije. *Ratio* je ublažiti negativne posljedice neuredne dostave, što je u praksi, nažalost, bilo često, i što je također vodilo odugovlačenju postupka. Prema novim izmjenama osnovni način dostave pismena je dostava elektroničkim putem, ali ZPP još uvijek ostavlja mogućnost i dostave na druge načine (čl. 133.).

Odredbe staroga ZPP-a u dijelu koji uređuje parnične troškove naizgled su jednostavne, ali su u praksi stvarale brojne dvojbe i otvarala mnoga pitanja u odnosu na koja sudska praksa nije imala odgovora. Zbog toga je praksa sudova u primjeni odredaba o parničnom trošku vrlo raznolika i nejedinstvena, pa otuda i dolazi potreba da Novela ZPP-a propiše novine u obračunu troškova.

Ipak Novela je višestruko, ali ne i sustavno, zahvatila u uređenje troškova parničnog postupka. Opća pravila obuhvaćena su u čl. 154. ZPP-a. Najprije se u čl. 154. st. 1. ZPP-a propisuje pravilo da je stranka koja u cijelosti izgubi parnicu obvezna protivnoj stranci i njezinu umješraču nadoknaditi troškove izazvane vođenjem postupka. Posebna se pravila donose vezano za umješrača na strani parnične stranke

koja je izgubila parnicu. Taj je umješlač obvezan nadoknaditi troškove koje je sam izazvao. Djelomičan uspjeh stranaka u parnici ogleda se i u obvezi nadoknade troškova, a Novela ZPP-a iz 2019. vezano za to donosi važne novine u čl. 154. st. 2. ZPP-a. Postupak se odvija u nekoliko koraka: 1. sud utvrđuje postotak s kojim je svaka od stranaka uspjela u parnici; 2. od postotka one stranke koja je u većoj mjeri uspjela oduzima se postotak stranke koja je u manjoj mjeri uspjela (od većeg postotka oduzima se manji) i utvrđuje se razlika postotaka; 3. sud utvrđuje svotu pojedinih i svotu ukupnih troškova stranke koja je u većoj mjeri uspjela u parnici koji su bili potrebni za svrhovito vođenje postupka; 4. sud će stranci koja je u većoj mjeri uspjela odmeriti naknadu dijela ukupnih troškova (tzv. trošak prema uspjehu). Njihova se visina određuje tako da se ukupna svota troška koji zahtijeva ta stranka pomnoži s razlikom postotka koji je preostao nakon obračuna iz t. 1. Omjer uspjeha u parnici ocjenjuje se prema konačno postavljenom tužbenom zahtjevu, vodeći računa i o uspjehu dokazivanja osnove zahtjeva. Konačni će se tužbeni zahtjev, u pravilu, oblikovati nakon vještačenja i nastajat će kao smanjivanje ili povećanje početno postavljenoga tužbenog zahtjeva. Vezano za obračun visine troškova koji se nadoknađuju, pravilo o konačno postavljenom tužbenom zahtjevu ima određene povoljnosti, ali se zbog njega, tj. zbog promjenjivosti zahtjeva u parnici, nužno pojavljuju i brojni rizici.

Kako je odredbom čl. 117. st. 3. ZID ZPP/19 propisana primjena odredaba čl. 28. toga zakona (čl. 154. ZPP-a) na postupke u tijeku u kojima do 1. rujna 2019. nije donesena prvostupanjska odluka, to su do sada i drugostupanjski sudovi mogli određivati, odnosno odlučivati o parničnom trošku sukladno s Novelom iz 2019. *Exempli gratia* obračuna parničnog troška kada su parnične stranke djelomično uspjele u parnici, pri čemu se primjenjuje novelirana odredba čl. 154. st. 2. ZPP-a, navodimo presudu Županijskog suda u Splitu. Tako se u obrazloženju ove odluke uz ostalo navodi i sljedeće: *Kako je pobijana presuda donesena 12. prosinca 2019., to se navedene odredbe čl. 28. ZIDZPP-a/19 u predmetnom slučaju primjenjuju sukladno odredbi čl. 117. st. 3. ZIDZPP-a/19 kojom je odredbom propisana primjena odredaba čl. 28. toga Zakona na postupke u tijeku u kojima do 1. rujna 2019. nije donesena prvostupanjska odluka. Slijedom navedenog, a vodeći računa o odredbi čl. 28. st. 2. ZIDZPP-a/19 ovaj drugostupanjski je sud utvrdio kako je tužiteljica u ovoj parnici uspjela sa 83,06 %. Naime u odnosu na visinu uspjela je sa 66,12 % (dosuđeni iznos od 54.660,00 kn u odnosu na konačno postavljeni tužbeni zahtjev od 82.660,00 kn predstavlja upravo 66,12 %; $54.660,00 \text{ kn} : 82.660,00 \text{ kn} = 0,6612 \times 100 = 66,12 \%$). Tužiteljica je pak u odnosu na pravnu osnovu zahtjeva za naknadom štete uspjela sa 100%. Dakle, ukupan uspjeh tužiteljice u ovoj parnici iznosi upravo već navedenih 83,06 % (66,12 % u odnosu na visinu + 100 % u odnosu na osnovu = $166,12 \% : 2 = 83,06 \%$). S druge pak strane uspjeh tuženika u ovoj parnici iznosi 16,94 % (83,06% uspjeh tužiteljice + 16,94 % uspjeh tuženika = 100%). Nakon što je od postotka tužiteljice sa kojim je uspjela u parnici (83,06%), odbijen postotak sa kojim je tuženik uspio u parnici (16,94%) došlo se do postotka od 66,12. Upravo u tom je postotku trebalo priznati parnični trošak tužiteljice utvrđen sa 10.950,00 kn, pa nakon izvršenog obračuna proizlazi kako je tuženik u obvezi nadoknaditi tužiteljici parnični trošak u iznosu od 7.240,14 kn, a ne 10.950,00 kn kako je odlučeno u točki*

III. izreke prvostupajnske presude (66,12 % od 10.950,00 kn = 7.240,14 kn). Slijedom navedenoga trebalo je žalbu tuženika na odluku o parničnom trošku djelomično odbiti kao neosnovanu te u tom dijelu djelomično potvrditi prvostupajnsku presudu i to baš do dosuđenog iznosa od 7.240,14 kn sa pripadajućom zateznom kamatom iz točke III. izreke pobijane presude kao i u dijelu pod točkom IV. izreke. Stoga je odlučeno kao u točki II. b) izreke ove drugostupajnske presude sukladno odredbi čl. 368. st. 1. ZPP-a. S druge pak strane, žalbu tuženika na odluku o parničnom trošku iz točke III. izreke pobijane presude je trebalo djelomično uvažiti te djelomično preinačiti prvostupajnsku odluku na način da je zahtjev tužiteljice za naknadom parničnog troška preko dosuđenog joj iznosa od 7.240,14 kn do iznosa od 10.950,00 kn, (dakle za razliku od 3.709,16 kn), sve sa pripadajućom zateznom kamatom, trebalo odbiti kao neosnovan, a ovo sukladno odredbi čl. 373. t. 3. ZPP-a. Stoga je odlučeno kao u točki II c) izreke ove drugostupajnske presude.⁴

Uočeno je kod pojedinih prvostupajnskih odluka o parničnom trošku, koje su još u fazi žalbe, kako nije vidljiva razlika između određivanja omjera uspjeha u parnici i određivanja troškova parničnih stranaka. Stoga smatramo potrebnim istaknuti kako treba razlikovati način utvrđivanja omjera uspjeha u parnici i određivanje troškova postupka. Tako Katić jasno navodi: *Troškovi se utvrđuju prema vrijednosti koja je bila označena u vrijeme poduzimanja pojedinačne parnične radnje, a uspjeh prema konačno postavljenom tužbenom zahtjevu, uz prethodno spomenuti izuzetak, kada je tuženik pristao na povlačenje tužbe.*⁵

Neki su autori kritizirali sadašnje zakonodavno rješenje o načinu utvrđivanja uspjeha stranaka u parnici i određivanju troškova postupka. Tako Vučković, a nakon što je ZID ZPP/19 objavljen u službenom glasilu, a prije stupanja na snagu, ističe: *Krajnje nepravično, nelogično, pa čak i pomalo apsurdno bilo bi omjer uspjeha stranaka u sporu računati prema konačno postavljenom tužbenom zahtjevu, a istovremeno visinu parničnih troškova prema vrijednosti predmeta spora u trenutku poduzimanja parnične radnje.*⁶ Kao prilog kritici navodi kako bi navedeno tumačenje omogućavalo, *exempli causa*, da se tužitelju koji tužbom potražuje iznos od 100.000 kn, a na zadnjem ročištu glavne rasprave zahtjev smanji na 1.000 kn, s kojim u cijelosti uspije, priznaju parnični troškovi u visini od 100.000 kn za sve radnje poduzete do zadnjeg ročišta glavne rasprave. To dovodi do neprihvatljive situacije u kojoj se parnični troškovi određuju u visini većoj od stvarno nastalih troškova.⁷ Ne ulazeći u prihvatljivost cjelokupne autorove kritike, koja svakako nije nepotrebna jer se obrazloženim suprotstavljanjem mišljenja unapređuje pravo, čini nam se da navedena argumentacija nije prihvatljiva. Naime, u navedenom primjeru zaista je riječ o smanjenju tužbenog zahtjeva s 100.000 na 1.000 kn.

No, ako je tuženik pristao na djelomično povlačenje tužbe i dosuđen mu je određeni iznos, tada treba smatrati kao da je tužitelj od početka zahtijevao smanjeni

4 Presuda Županijskog suda u Splitu, posl. br.: Gž R-205/2020-2 od 27. srpnja 2020.

5 Dragan Katić, *Radni materijali online radionice „Troškovi, revizija i druga sporna pitanja iz Novele ZPP-a“ – najnovija sudska praksa, Pitanja i odgovori* (Zagreb: Organizator, 2020.), 11.

6 Vladimir Vučković, „Promjena visine tužbenog zahtjeva i naknada troškova parničnog postupka-kritika novog zakonodavnog rješenja“, *Informator* br. 6588-6589 (2019): 4.

7 Vučković, *Promjena visine tužbenog zahtjeva i naknada troškova parničnog postupka*.

tužbeni zahtjev, u ovom hipotetskom slučaju 1.000 kn. Posljedica je povlačenja tužbe kao da nije podnesena. Dakle u tom slučaju tužitelju treba troškove utvrditi prema vrijednosti spora nakon smanjenja tužbenog zahtjeva (za što je uostalom sam „kriv“). To, u slučaju koji ističe Vučković, znači prema vrijednosti spora od 1.000 kn za svaku etapu postupka, a ne prema vrijednosti predmeta spora od 100.000 kn, za etapu postupka koja je prethodila smanjenju tužbenog zahtjeva. Ovo stajalište proizlazi i iz rješenja Županijskog suda u Splitu u kojem se ističe:

Naime tužitelj smatra kako je kao osnovicu za obračun parničnog troška sastava tužbe i podnesaka trebalo uzeti vrijednost predmeta spora koje je bila u trenutku poduzimanja tih radnji, a to je 5.483,36 kn, a ne kako to pogrešno radi prvostupanjski sud koji uzima za obračun parničnog troška vrijednost predmeta spora prema konačno postavljenom tužbenom zahtjevu od 4.972,58 kn.

S tim u svezi na naglasiti je kako je tužitelj 16. srpnja 2018. podnio protiv tuženika tužbu radi isplate u kojoj je postavio tužbeni zahtjev za isplatom iznosa od 5.483,46 kn sa pripadajućom zateznom kamatom. Predmetne podneske od 6. rujna 2018. i 7. studenog 2018. sastavio je u vrijeme dok je vrijednost predmeta spora iznosila 5.483,46 kn. Na ročištu od 3. ožujka 2020. tužitelj je smanjio tužbeni zahtjev za 510,88 kn, pa tako konačno zahtijeva od tuženika isplatu iznosa od 4.972,58 kn. Ovom djelomičnom povlačenju tužbe za iznos od 510,88 kn tuženik, koji je bio nazočan ročištu od 3. ožujka 2020., nije se protivio... Povučena tužba, pa tako i u dijelu za koji je u konkretnom slučaju nastupilo djelomično povlačenje tužbe i to baš za iznos od 510,88 kn, smatra se kao da nije ni podnesena. Stoga tužitelju pripada naknada za sastav tužbe i podnesaka od 6. rujna 2018. i 7. studenog 2018. uzimajući u obzir vrijednost predmeta spora od 4.972,58 kn (koja je ostala nakon djelomičnog povlačenja kojem se tuženik nije protivio), a kako je to pravilno zaključio prvostupanjski sud. Dakle, prvostupanjski je sud pravilno primijenio materijalno pravo kada je tužitelju obračunao sukladno Tarifi i ZPP-u 50 bodova za svaki od 3 predmetna podneska (tužba + podnesci od 6. rujna 2018. i 7. studenog 2018.), odnosno pravilno je primijenio materijalno pravo kada tužitelju nije dosudio s osnovne parničnog troška veći iznos od dosuđenih 2.500,00 kn sa pripadajućom zateznom kamatom iz točke III. izreke. Sukladno iznijetom u ovom obrazloženju, trebalo je žalbu tužitelja odbiti kao neosnovanu te potvrditi pobijanu odluku o trošku, sadržanu u točki III. izreke prvostupanjske presude, a ovo na temelju odredbe čl. 380. t. 2. ZPP-a.⁸

No, ako bi se tuženik protivio smanjenju tužbenog zahtjeva, primjerice u parnicama radi naknade štete, tu bi konačno postavljeni tužbeni zahtjev bio onaj koji je postavljen prije smanjenja, odnosno djelomičnoga povlačenja tužbe.

Čl. 154. st. 4. ZPP-a donekle olakšava sucu u slučaju otprilike podjednakih uspjeha u sporu. Ako su stranke djelomično uspjele u parnici u približno jednakim dijelovima, sud može odrediti da svaka stranka snosi svoje troškove ili da jedna stranka nadoknadi drugoj stranci samo pojedine troškove primjenom čl. 156. st. 1. (koji propisuje nadoknadu troškova prema načelu *culpa*). Prema čl. 154. st. 5. ZPP-a sud može odlučiti da jedna stranka nadoknadi sve troškove koje su protivna stranka i njezin umješac imali, ako protivna stranka nije uspjela samo u razmjerno neznatnom

8 Rješenje Županijskog suda u Splitu, posl. br.: Gž R-802/2020-2 od 28. listopada 2020.

dijelu svog zahtjeva, a zbog tog dijela nisu nastali posebni troškovi. Čl. 154. st. 6. ZPP-a određuje kako prema rezultatu dokazivanja sud odlučuje hoće li troškove iz čl. 153. st. 5. ovoga Zakona podmirivati jedna ili obje stranke ili će ti troškovi pasti na teret sredstava suda. To odgovara prijašnjem čl. 154. st. 4. ZPP-a. Prema Noveli ZPP-a iz 2019. troškovi vještačenja također se drukčije uređuju, i to tako da se oni uračunavaju u priznati trošak i tretiraju jednako kao i svi drugi pojedinačni iznosi parničnog troška. Ako dođe do smanjenja prekomjerno postavljenoga tužbenog zahtjeva, a prema Noveli ZPP-a iz 2019. primjenjuju se pravila o vrijednosti konačno postavljenog zahtjeva, otvara se prostor primjeni čl. 154. st. 3. ZPP-a. Ta odredba otvara mogućnost sudu da odredi nadoknadu drugoj stranci pojedinih troškova primjenom načela *culpa*, tj. pozivanjem na čl. 156. st. 1. ZPP-a (stranka je dužna neovisno o ishodu parnice nadoknaditi protivnoj stranci troškove koje je uzrokovala svojom krivnjom ili slučajem koji se njoj dogodio). Posebna je inačica tog fenomena slučaj tužiteljeva prekomjernog tužbenog zahtjeva koji se na kraju postupka ili čak na posljednjem ročištu glavne rasprave izrazito smanji, a smanji se na svotu koja poslije tužitelju bude u cijelosti dosuđena. U tom se slučaju tuženik može također protiviti djelomičnom povlačenju tužbe. Novosti vezane za parnični trošak propisane su i kada tužitelj povlači tužbu ili se odriče tužbenoga zahtjeva. Ta se materija uređuje u čl. 158. ZPP-a koji glasi: (1.) tužitelj koji povuče tužbu ili se odrekne, dodatno Novelom ZPP-a iz 2019., tužbenog zahtjeva dužan je tuženiku nadoknaditi troškove postupka; (2.) iznimno od st. 1. ovoga članka, ako je tužitelj povukao tužbu ili se odrekao tužbenog zahtjeva odmah nakon što je tuženik udovoljio zahtjevu tužitelja ili iz drugih razloga koji se mogu pripisati tuženiku, dodatno Novelom ZPP-a iz 2019., troškove postupka dužan je tužitelju nadoknaditi tuženik; (3.) stranka koja odustane od pravnog lijeka dužna je protivnoj stranci nadoknaditi troškove nastale u povodu pravnog lijeka (postojao je i prije kao st. 2. toga članka). Novom odredbom čl. 160. ZPP-a ta bi se odredba uskladila s uređenjem izlučnog zahtjeva prema Ovršnom zakonu i s novom ovršno pravnom terminologijom. Prema Noveli, ako bi u izlučnoj parnici bio prihvaćen tužbeni zahtjev za proglašenje ovrhe nedopuštenom na određenom predmetu ovrhe (prema dosadašnjem rješenju: zahtjev za izlučenje stvari), a sud bi utvrdio da je tuženik kao ovrhovoditelj u ovršnom postupku imao opravdanih razloga smatrati da ne postoje prava trećih osoba na tom predmetu (prema dosadašnjem uređenju: stvarima), odredio bi da svaka stranka snosi svoje troškove. To, po mišljenju doktrine, ukazuje i put kojim bi trebalo tragati za mogućim intervencijama u opće uređenje troškovnoga materijalnog prava, za razlozima njegovog preispitivanja i daljnje dogradnje, osobito s aspekta nekih specifičnih vrsta parnica. Može se postaviti i pitanje ima li razloga da se pravno politička zasada na kojoj se temelji iznimka utvrđena u čl. 160. ZPP-a proširi i na neke druge kategorije parnica. To bi ponajprije vrijedilo za, tzv. udružene tužbe koje se ne pokreću upravo zbog financijskih rizika koje bi izazvalo njihovo vođenje. Dakle, problem se svodi na zauzimanje pravno političkog stava, je li u javnom interesu da se u nekim vrstama parnica odustane od odgovornosti za nadoknadu troškova prema načelu uspjeha u parnici?

Nadalje, Novelom je redefinirana u čl. 164. st. 9. ZPP-a uloga sudskih savjetnika pri određivanju parničnog troška u situacijama: (1.) povlačenja tužbe, (2.) presude na

temelju priznanja te (3.) presude na temelju odricanja. O zahtjevu za nadoknadom troškova u slučaju rješenja u tim trima situacijama ovlašten je donijeti odluku i sudski savjetnik. U praksi odlučivanje o troškovima postupka često je zahtjevnije od odlučivanja o glavnoj stvari, zbog čega bi, čini se, i trebalo inzistirati na tome da o zahtjevu za njihovu nadoknadu odlučuju suci, a ne savjetnici. Izmjene koje se odnose na parnični trošak primjenjuju se prema načelu *tempus regit actum*, tj. na sve postupke u tijeku u kojima do stupanja na snagu Novele ZPP-a iz 2019. nije donesena prvostupanjska odluka.

3. NOVINE U POSTUPKU PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM

U cilju što bržeg okončanja postupka i pružanja kvalitetne zaštite sa što manje troškova, Novela nudi i mogućnost/obvezu alternativnog načina rješavanja sporova. Naime, prema Noveli ZPP-a iz 2019. mirenje se uređuje kao jedan od alternativnih načina rješavanja sporova tako da se sucima omogućuje da stranke upute ili samo potaknu na pokretanje postupka mirenja pri sudu (čl. 186.d st. 1. ZPP-a). Mirenje nije obvezatno. Dakle, sud može u svakom postupku strankama rješanjem praktično naložiti da se pokrene postupak mirenja. No, sud takvu odluku ne bi trebao donositi uvijek, već samo onda kada ocijeni sve okolnosti konkretnog slučaja te posebno interes stranaka i trećih osoba vezanih za stranke kao i trajnost njihovih odnosa te upućenost jednih na druge te kada nakon ocjene svih prethodno navedenih elemenata utvrdi da bi u konkretnom slučaju mirenje moglo biti uspješno, odnosno da bi stranke mogle postići sporazum, odnosno nagodbu. Ako bi sudovi donosili rješenja o upućivanju stranaka na postupak mirenja u svakom slučaju (npr. u predmetima povezanim s utvrđenjem prava vlasništva gdje stranke nemaju drugih poslovnih odnosa i sl.), moglo bi se dogoditi da su službe mirenja na sudu onemogućene u potpunosti u radu, a stranke bi mogle zaključiti da je to samo jedna radnja, gdje se mora pristupiti sudu bez ikakve namjere postizanja sporazuma i bez razmišljanja o toj mogućnosti.

Iznimku od tvrdnje da mirenje nije obvezatno čini pravilo iz čl. 186.d st. 8. ZPP-a kojim se propisuje obvezno mirenje: ako su obje stranke, ili dionička društva, ili pravne osobe kojima je većinski član Republika Hrvatska ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, sud će po primitku odgovora na tužbu uputiti stranke da u roku od osam dana pokrenu postupak mirenja. Čl. 186. st. 9. propisuje se sankcija: *Stranka koja je upućena pokrenuti postupak mirenja, a ne pristupi sastanku radi pokušaja mirenja, gubi pravo tražiti naknadu daljnjih troškova postupka pred sudom prvog stupnja*. Praksa će pokazati što kada stranka fizički pristupi sastanku radi pokušaja mirenja, ali bez namjere mirenja, odnosno kada punomoćnik istakne da nema ovlaštenje za postizanje nagodbe u kojoj bi do dogovora došlo kroz međusobno popuštanje s obje strane, odnosno da njegova stranka ne želi popustiti u svojem zahtjevu. Naravno, moguće je i da punomoćnik pošalje na taj sastanak odvjetnika u zamjenu, jer je moguće da će ti sastanci znatno opteretiti određene punomoćnike, a stranka ne želi popustiti u pogledu svojeg zahtjeva jer nije cilj mirenja priznanje tužbenoga zahtjeva, već pronalaženje kompromisa. No, prema mišljenju autora, čim je stranka fizički pristupila sastanku nema uvjeta za primjenu ovog pravila o gubitku prava na

nadoknadu troškova, jer bi se u protivnom stranci uskratilo pravo na pristup sudu. Dodatno se postavlja i pitanje sudjelovanja stranaka, odnosno punomoćnika u tijeku postupka. Naime, upitan je uspjeh postupaka mirenja kada su stranke osobe povezane s Republikom Hrvatskom, odnosno jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave jer je složen i dugotrajan postupak donošenja važnih odluka, a većinom njihovi pravni zastupnici nemaju ovlasti sami sklapati nagodbe. Slično je i u većini dioničkih društava, gdje takve odluke donose članovi uprave, odnosno upravnog odbora. Mala je vjerojatnost da će baš njihovi zakonski zastupnici, kao uostalom i predsjednik vlade, odnosno gradonačelnici i dr. dolaziti na sastanke radi pokušaja mirenja. Nadalje, smatramo da zakonsko propisivanje obveze određenih stranaka da za svoj spor obvezno pokrenu postupak mirenja nije sinonim za nikakvo uskraćivanje ili umanjivanje prava stranaka koji svoje sporove rješavaju pred izmiriteljem, a na što upravo pojam „prisilno mirenje” može upućivati. Smatramo čak da je zakonsko normiranje obveze da se određeni sporovi upute na postupak mirenja poticaj širenju koncilijacijske djelatnosti koja se odvija unutar propisa koje donosi zakonodavac te u kojoj svaki subjekt može zaštititi svoja prava i interese isto kao i suprotna strana. Čl. 186.e st. 1. ZPP-a propisuje se mogućnost podnošenja prijedloga za rješavanje spora u postupku mirenja i postupak mirenja pred sudom nakon podnošenja redovnog pravnog lijeka. Promijenjena su pravila o zastoju postupka pa stranke mogu tijekom parničnog postupka suglasno zatražiti od suda zastoj postupka radi pokušaja mirnog rješenja spora, bez obzira na način i forum rješavanja. Zastoj može trajati najdulje 60 dana, s tim da na suglasni obrazloženi prijedlog stranaka, podnesen prije proteka roka čije se produljenje traži, sud može jednom ovaj rok produljiti za određeno vrijeme, najviše za daljnjih 120 dana. Ako nijedna stranka nakon proteka rokova na poziv suda ne predloži nastavak postupka u roku od 15 dana, smatra se da je tužba povučena (vidi čl. 186.g ZPP-a). Postupak mirenja pred sudom vodi izmiritelj određen s liste izmiritelja koju utvrđuje predsjednik suda. Tako sklopljena nagodba ima snagu sudske nagodbe. Inače, namjera je da koncilijacija kao alternativni način rješavanja sporova, zbog svoje specifične prirode dovede do većega broja sporazumno riješenih sukoba, a može djelovati i preventivno tako što će se strankama omogućiti da zatraže vođenje ovog procesa i prije pokretanja postupka pred sudom.

Vezano za preinačenja tužbe, kao dispozitivne parnične radnje tužitelja, predviđaju se drukčiji uvjeti. Čl. 190. ZPP-a dodan je st. 2. Njime je propisana iznimka od načelnog pravila iz st. 1. da tužitelj može do zaključenja prethodnog postupka preinačiti tužbu. *Naime, točno je da je odredbom čl. 190. st. 1. ZPP-a propisano da tužitelj može preinačiti tužbu do zaključenja prethodnog postupka. Međutim, nedopuštanjem preinake tužbe tužitelju se nameće ograničenje prava na pristup sudu, koje pravo je jedan vid „prava na sud“ sadržanog u pravu na pravično suđenje zajamčenom odredbom čl. 6. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (NN-MU, br. 18/97, 6/99-pročišćeni tekst, 8/99 - ispr., 14/02 i 1/06: dalje: Konvencija) te je stoga u svakom pojedinom slučaju primjenom testa razmjernosti potrebno ispitati da li je takvim ograničenjem narušena.⁹*

9 Presuda Županijskog suda u Rijeci, posl. br. Gž-348/2016-2 od 2.6.2017. Vidi još i odluke Županijskog suda u Slavanskom Brodu, posl. br. Gž-1559/17-2 od 12.10.2017.; Županijskog

Suprotno navedenoj judikaturi, a očigledno upravo zbog tako izraženih pravnih stavova, na sjednici predsjednika građanskih odjela županijskih sudova i Građanskog odjela Vrhovnog suda RH održanoj 15. lipnja 2018., donesen je sljedeći zaključak: *Preinaka tužbe povećanjem tužbenog zahtjeva nakon zaključenja prethodnog postupka jer su provedenim vještačenjem utvrđene nove činjenice od kojih ovisi visina tužbenog zahtjeva ne može tražiti ni kao iznimka prema čl. 299. st. 2. Zakona o parničnom postupku.*¹⁰ Ovaj je pravni stav prihvaćen i citiran u brojnim odlukama drugostupanskih sudova, primjerice u odluci Županijskog suda u Splitu od 16. lipnja 2020.¹¹

Stoga je zakonodavac Novelom ZPP-a iz 2019. propisao da iznimno tužitelj može preinačiti tužbu do zaključenja glavne rasprave ako je bez svoje krivnje nije mogao preinačiti do zaključenja prethodnog postupka.

Upravo sukladno s navedenom intervencijom u čl. 190. ZPP-a (čl. 39. ZID ZPP-a/19, koji se primjenjuje na sve postupke u tijeku na temelju čl. 117. st. 2. ZID ZPP-a/19), Županijski je sud u Splitu u presudi od 23. siječnja 2020. naveo i sljedeće: *Nadalje u odnosu na preinaku tužbe povećanjem tužbenog zahtjeva, pravilno je sud prvog stupnja primijenio odredbu čl. 39. st. 2. ZID ZPP kojom je u čl. 190. ZPP dodan novi st. 2. koji propisuje da iznimno tužitelj može preinačiti tužbu do zaključenja glavne rasprave ako je bez svoje krivnje nije mogao preinačiti do zaključenja prethodnog postupka i koja odredba se prema odredbi čl. 117. st. 2. ZID ZPP primjenjuje na sve postupke u tijeku. Dakle, tužitelj je nakon što mu je tuženica dostavila izračun plaće s utuženih osnova uredio tužbeni zahtjev, a kako se radi o iznosima dospjelim nakon podnošenja tužbe, to je jasno da nema krivnje tužitelja što nije izvršio preinaku tužbe do zaključenja prethodnog postupka.*¹²

Vezano za novo uređenje dopuštenosti preinake tužbe mogu se pojaviti različita tumačenja oko primjene ove odredbe u parničnim postupcima koji su bili pokrenuti prije stupanja na snagu ZID ZPP-a/19. Ovo ponajprije u smislu pitanja primjenjuje li se odredba čl. 39. ZID ZPP-a/19 na one postupke koji su pokrenuti prije stupanja na snagu toga Zakona, a u kojima do stupanja na snagu ovoga Zakona nije donesena prvostupanska presuda, ili se ova odredba čl. 39. ZID ZPP-a/19 primjenjuje i u etapi postupka pred drugostupanskim sudom, neovisno o tome je li prije stupanja na snagu ZID ZPP-a/19 donesena prvostupanska presuda. Konkretno, postavlja se pitanje, ako je prvostupanska presuda donesena, primjerice 1. srpnja 2019., a kako je ZID ZPP/19, stupio na snagu 1. rujna 2019., primjenjuje li drugostupanski sud u žalbenom postupku odredbu čl. 39. ZID ZPP-a/19 ili ne?

Odredbom čl. 117. st. 1. ZID ZPP-a/19 određeno je kako će se postupci pokrenuti prije stupanja na snagu ovoga zakona dovršiti primjenom odredbi ZPP-a, koji je do tada bio na snazi.

suda u Velikoj Gorici, posl. br. Gž-1407/15-2 od 26.9.2016. i Županijskog suda u Zagrebu posl. br. Gž-5120/17-2 od 12.12.2017., s tim da su razlozi iz obrazloženja odluka djelomično različiti.

10 Vrhovni sud RH, Izvod iz zapisnika sa sastanka predsjednika građanskih odjela županijskih sudova i Građanskog odjela Vrhovnog suda RH održanog 15. lipnja 2018., br: Su IV -148/2018.

11 Presuda i rješenje Županijskog suda u Splitu, posl. br.: GžR - 373/2018-2 od 16. lipnja 2020.

12 Presuda Županijskog suda u Splitu, posl. br.: 22 Gž R-917/19-2 od 23. siječnja 2020.

Odredbom čl. 117. st. 2. ZID ZPP-a/19, iznimno od st. 1. ovog članka, propisana je primjena čl. 39. toga zakona na sve postupke u tijeku.

Parnični postupak ne završava donošenjem prvostupanjske presude, ako je protiv nje podnesena žalba. Stoga bi se sintagmu „tijek postupka“ trebalo tumačiti na način da je njome obuhvaćen i dio parničnog postupka koji se odvija pred županijskim sudom u povodu žalbi stranaka protiv prvostupanjske odluke. To bi opet imalo za posljedicu da se odredba čl. 39. ZID ZPP-a/19 primjenjuje i u stadiju postupka pred drugostupanjskim sudom, bez obzira na to što bi prije stupanja na snagu ZID ZPP-a/19 već bila donesena prvostupanjska presuda. Tomu bi u prilog išlo mišljenje da se ne bi smjelo tužitelja, koji je preinačio tužbu bez svoje krivnje nakon zaključenja prethodnoga postupka, onemogućiti u ostvarivanju njegovog prava iz čl. 39. ZID ZPP-a/19, samo zato što bi ZID ZPP-a/19 stupio na snagu nakon donošenja prvostupanjske presude, ali još uvijek prije pravomoćnog završetka postupka. Nužno je napomenuti, odredbom čl. 117. st. 2. ZID ZPP-a/19 jasno je propisana primjena čl. 39. tog zakona na sve postupke u tijeku, što bi uključivalo i one postupke koji se u trenutku stupanja na snagu ZID ZPP-a/19 nalaze u fazi žalbe. Naime, jezično je tumačenje pravne norme ono glavno, a konkretno, ovo tumačenje prolazi provjeru logičkog i teleološkog tumačenja.

Kojim će putem ići sudska praksa teško je predvidjeti, jer ne kaže se uzalud kako pravo nije ono što kaže zakonodavac, nego ono što kaže sud.

Preinačiti se mogu svi bitni elementi tužbe koji određuju njezin identitet. Ipak, treba izbjeći kasnije preinake u situacijama kada tužitelji računaju s visinom parničnih troškova koji će im biti dosuđeni. Zakonodavac je intervenirao i u čl. 196. st. 2. ZPP-a, propisujući da uz tužitelja tužbi može pristupiti novi tužitelj ili tužba može biti proširena na novog tuženika s njegovim pristankom sve do zaključenja prethodnog postupka (subjektivna preinaka tužbe).

U pogledu prekida postupka odredbe su nomotehnički kvalitetnije sročene određujući da će sud prekid odrediti ako je odlučio podnijeti zahtjev Sudu EU o tumačenju Ugovora Europske unije te valjanosti i tumačenju akata institucija, tijela, ureda ili agencija EU (čl. 213.). Međutim, ako sud nepotrebno postavi pitanje, tada može doprinijeti povredi prava na suđenje u razumnom roku, a što bi svakako trebalo izbjegavati. Naime, Sudu EU-a treba okvirno 18 mjeseci da odluči o podnesenom zahtjevu, pa će postupak najčešće biti prekinut tijekom tih 18 mjeseci. Sud može odrediti i prekid postupka: 1) ako odluka o tužbenom zahtjevu ovisi o tome je li učinjen trgovački prijestup ili je li počinjeno kazneno djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, tko je počinitelj i je li on odgovoran, a osobito kad se pojavi sumnja da je svjedok ili vještak dao lažan iskaz ili da je isprava upotrijebljena kao dokaz lažna,¹³

13 U praksi se dosta kritički primjenjuje ova odredba i za prekid se traži da upravo odluka o utemeljenosti tužbenog zahtjeva ovisi o tome je li počinjeno kazneno djelo: *U konkretnom slučaju tužitelj zahtijeva nadoknadu neimovinske štete od tuženika na temelju građansko-pravne odgovornosti, pa odluka o tužbenom zahtjevu tužitelja ne ovisi o tome je li tuženik počinio kazneno djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, pa stoga okolnost da se protiv tuženika vodi kazneni postupak nije razlog za prekid ovog postupka u smislu odredbe čl. 213. st. 2. ZPP-a. U ovom postupku tužitelj je dužan dokazati postojanje pretpostavki odgovornosti tuženika za naknadu štete u smislu odredaba ZOO-a, odnosno dužan je dokazati da je tuženik*

2) ako je zahtjev Sudu EU-a o tumačenju UEU-a te valjanosti i tumačenju akata institucija, tijela, ureda ili agencija EU-a već podnesen u drugom postupku, a odluka suda ovisi o rješenju tog zahtjeva,¹⁴ 3) u postupku u kojemu odluka ovisi o rješavanju istoga pravnog pitanja, kad se na mrežnoj stranici e-oglasna ploča sudova objavi rješenje kojim se dopušta prijedlog za zauzimanje pravnog shvaćanja Vrhovnog suda RH u oglednom postupku radi rješavanja pitanja važnog za jedinstvenu primjenu prava (glava 32.b). Protiv rješenja o prekidu postupka zbog podnošenja zahtjeva Suda EU-a nije dopuštena žalba. Ako je sud odredio prekid postupka zbog razloga o tumačenju prava Europske unije, o prekidu postupka, odnosno podnošenju zahtjeva Suda EU-a dužan je obavijestiti ministarstvo nadležno za vanjske poslove (čl. 213.). Prekid radi zauzimanja pravnog shvaćanja u oglednom postupku o istom pravnom pitanju (čl. 213. st. 2., t. 3.) objavljuje se na mrežnoj stranici e-oglasna ploča i dostavlja strankama u roku od 30 dana od objave rješenja kojim je dopušten prijedlog. U daljnjem roku od 45 dana stranke i umješači mogu dostaviti očitovanje Vrhovnom sudu u vezi s prijedlogom za dopuštenje zauzimanja pravnog shvaćanja. Vrhovni sud pritom može uzeti u obzir i očitovanja izvan roka, ako to smatra opravdanim (čl. 213. a.). Tako prekinuti postupak će se nastaviti kada se objavi rješenje VSRH-a o pitanju važnom za jedinstvenu primjenu prava (čl. 215.). Posebno je uređena situacija kada stranka koja je pravna osoba prestane postojati ili nadležno tijelo odluči o zabrani rada. Postupak koji je prekinut zbog tih razloga sud će nastaviti i istodobno obustaviti ako pravni sljednik pravne osobe ne preuzme postupak ili protivna strana ne predloži da ga sud pozove da

počinio štetnu radnju i da je šteta koju tužitelj trpi u uzročnoj vezi sa štetnom radnjom tuženika, odnosno da je nastala kao posljedica štetne radnje. Za ocjenu odgovornosti tuženika nebitno je da li štetna radnja istovremeno predstavlja kazneno djelo jer se odgovornost tuženika za naknadu štete prosuđuje u skladu s odredbama ZOO-a. Pored toga, u parničnom postupku sud je u smislu odredbe čl. 12. st. 3. ZPP-a u pogledu postojanja kaznenog djela i kaznene odgovornosti počinitelja vezan za pravomoćnu presudu kaznenog suda, kojom se optuženik oglašava krivim, dok oslobađajuća presuda u kaznenom postupku nije zapreka parničnom sudu da ocjenjuje građansko pravnu odgovornost počinitelja za naknadu štete. Županijski sud u Varaždinu, Gž-1589/17 od 3. studenog 2017. Za razliku od prethodno izložene odluke, u sljedećoj je postupak prekinut. No, u njoj je sud zaključio da će se pitanje postojanja dospjele tražbine kao prethodno pitanje riješiti u kaznenom postupku: Pošavši od utvrđenja da je predmet spora pobijanje dužnikovih pravnih radnji te da je protiv I. tuženika i drugih u tijeku kazneni postupak u kojem je ovdje tužitelj kao oštećenik postavio imovinskopravni zahtjev za isplatu upravo novčanog iznosa naznačenog u tužbenom zahtjevu u ovom sporu, pravilno je sud prvog stupnja zaključio da postojanje dospjele tražbine tužitelja predstavlja prethodno pitanje te je na temelju odredbe čl. 12. ZPP i čl. 213. ZPP odlučio kao u t. I. izreke pobijanog rješenja... Obzirom da je u uvodno citiranom kaznenom postupku predmet imovinskopravnog zahtjeva tužitelja upravo njegovo potraživanje vezano za koje je pokrenut ovaj postupak radi pobijanje dužnikovih pravnih radnji, to je sud prvog stupnja pravilno odredio prekid postupka do pravomoćnog okončanja kaznenog postupka, obzirom da postojanje dospjele tražbine predstavlja u smislu čl. 12. ZPP prethodno pitanje za rješavanje ove pravne stvari. Županijski sud u Zagrebu, Gž-6316/2018-3 od 5.03.2019.

- 14 Sudac koji prekine postupak može kasnije i promijeniti svoje pravno shvaćanje pa kada zaključi da odluka ipak ne ovisi o rješenju zahtjeva podnesenom Sudu EU, može nastaviti postupak jer tada su ispunjene pretpostavke da utvrdi nepostojanje razloga da se čeka na završetak postupka pred Sudom EU. Protiv rješenja o prekidu postupka po toj osnovi, za razliku od prekida postupka u kojem je zahtjev Sudu EU postavljen, žalba je dopuštena.

to učini u roku od tri mjeseca od pravomoćnosti rješenja o prekidu postupka (čl. 215.b st. 2.). Ako u trenutku stupanja na snagu Novele ZPP-a iz 2019. postoji pravomoćno rješenje o prekidu postupka, rok od tri mjeseca počinje teći od stupanja na snagu Novele (čl. 119. Prijelazne i završne odredbe). Dakle prijelazni je režim „pokrio“ sve postupke u kojima je stranka pravna osoba prestala postojati, odnosno prestala s radom što znači da ako do 1. prosinca 2019. nije došlo do preuzimanja postupka ili stavljanja prijedloga za poziv na preuzimanje, sudovi od 2. prosinca 2019. ove postupke mogu obustavljati. Svakako je bitno spomenuti i odredbu čl. 212. st. 1. t. 7. koja propisuje da se parnični postupak prekida kada zbog rata ili drugih uzroka prestane rad u sudu, dakle dolazi do prekida parničnog postupka po samom zakonu, a eventualna odluka suda ima samo deklaratorno značenje. Glavni praktični problem odnosi se na donošenje deklaratornoga rješenja o prekidu i nastavku postupka, jer se sada uočava da opća pravila nisu sukladna sa životnim potrebama. Naime, ova odredba o prekidu postupka kada zbog rata ili drugih uzroka prestane rad u sudu je u ZPP-u od 1977., ali očigledno raniji slučajevi prekida rada sudova nisu doveli do posebnih, praktičnijih zakonskih rješenja za prekid i nastavak pojedinačnih parničnih postupaka. *Exempli causa*, kako zbog prekida rada suda zbog potresa nitko ne može donijeti rješenje kojim se utvrđuje prekid postupka postavlja se pitanje koji je smisao da se predmetno rješenje posebno donosi nakon što sud započne s radom. Takvo bi se rješenje trebalo donositi u svakom sudskom predmetu (dakle više tisuća rješenja), a protiv tog rješenja stranke imaju pravo žalbe koja žalba ne zadržava nastupanje pravnih učinaka rješenja. Nakon toga bi se opet u svim tim predmetima trebalo donositi rješenje o nastavku postupka, protiv kojeg opet stranke imaju pravo žalbe. S obzirom na posebne okolnosti moglo bi se istodobno donijeti rješenje kojim se utvrđuje da je s danom prekida rada suda nastupio razlog za prekid postupka te da je s određenim danom (kada bude opet omogućen rad suda) nastavljen postupak, no i takvo pojedinačno rješenje u svakom predmetu koji se vodi na sudu krajnje je neekonomično.

Pojašnjen je i čl. 221.b. Naime, 2013. dodan je čl. 221.b kojim se uvelo posebno pravilo o teretu dokazivanja nepostojanja tražbine čije postojanje proizlazi iz isprave uvrštene u knjigovodstvene, računovodstvene, odnosno porezne evidencije stranke. U tom je slučaju teret dokaza bio na stranci koja tvrdi da predmetna tražbina ne postoji, a sud je mogao *ex officio* zatražiti od Ministarstva financija podatak o tome je li tuženik koristio pravo na odbitak pretporeza za navedenu tražbinu. Radi preciznosti izričaja Novela propisuje mogućnost da sud zatraži od Ministarstvu financija, Porezne uprave da u roku od 60 dana od dana zaprimanja zahtjeva ako tražbina po pojedinačnom računu prelazi iznos od 10.000 kn dostavi sudu podatak o odbitku pretporeza. Ako je riječ o sporovima čiji VPS ne prelazi navedeni iznos, a tuženik ne dostavi u zadanom roku sudu isprave iz kojih se može utvrditi je li tuženik koristio pravo na odbitak pretporeza, smatrat će se da je koristi odbitak pretporeza (oboriva presumpcija).

Novi su zakoni znatno suzili mogućnost zloupotrebe procesnih prava koja su vodila nepotrebnom odugovlačenju postupka. U svrhu postizanja procesne discipline, stranka je obvezna podnijeti isprave u trenutku predlaganja dokaza, osim ako sud ne odredi drukčije (čl. 232.). Vezano za dokaze napušta se pravilo prema kojem sud može odlučiti izvesti dokaze saslušanjem stranaka kada nema drugih dokaza ili kada unatoč

izvedenim dokazima utvrdi da je to nužno za utvrđivanje važnih činjenica, odnosno saslušanje stranaka je moguće i kada postaje drugi dokazi, odnosno isto ne mora biti posljednji dokaz u postupku (čl. 264.). Novelom su proširene i ovlasti sudskih savjetnika na postupanja u povodu prijedloga za osiguranje dokaza stavljenoga tijekom sudskog postupka (čl. 273.).

Sud može odbaciti tužbu nakon što ju je prethodno ispitao ne samo ako je to zakonom propisano, već i kada je tužbi trebao prethoditi zakonom predviđeni postupak ili radnja, a bez kojih se ne može zahtijevati zaštita povrijeđenoga prava pred nadležnim sudom (čl. 282.). Propisuje se rok od 60 dana od dana podnošenja tužbe u kojem je sud dužan dostaviti tužbu tuženiku radi podnošenja odgovora na tužbu. Sud više ne mora u pozivu na podnošenje pisanog odgovora na tužbu odrediti i pripremno ročište (čl. 284.).

Nadalje, proširila se ovlast suda da na pripremnom ročišta odbaci sve tužbe za koje utvrdi da ne postoji pravni interes tužitelja za podnošenje tužbe. To se razlikuje od dosadašnjeg rješenja gdje je sud mogao odbaciti tužbe zbog nepostojanja pravnog interesa samo ako je riječ o deklaratornoj tužbi (čl. 288.).

Inzistiranje na mirenju pojašnjeno je na način da će sud, kao i prije, poticati stranke da riješe spor mirnim putem s tim da se sada propisuje obveza suda da stranke upozna s tom mogućnosti (čl. 288.a).

Osnovna je svrha pripremnog ročišta u tome da se prikupi sva procesna građa i da se što kvalitetnije pripreme za glavnu raspravu kako bi se tada završio postupak i donijela prvostupanjska odluka. Radi daljnjega jačanja procesne discipline kao posljedice neaktivnosti stranaka na pripremnom ročištu, zakonodavac, popunjavajući dosadašnju pravnu prazninu, propisuje presumirano povlačenje tužbe kada obje stranke neopravdano izostanu s pripremnog ročišta ili su prisutne, ali ne žele raspravljati ili se neopravdano udalje s ročišta (čl. 291.). To je u odnosu na prijašnje rješenje svrsishodnije i ekonomičnije i za sud i za stranke jer do povlačenja tužbe može doći već u početnom stadiju, tj. u prethodnom postupku, a ne da se moraju održati (dva) pripremna ročišta i potom čekati stadij glavne rasprave kako bi mogle nastupiti pretpostavke koje omogućavaju povlačenja tužbe.

U svezi s povlačenjem tužbe i ZID ZPP-a/19, svakako je bitno upozoriti i na odredbu čl. 116. ZID ZPP/19 (prijelazne i završne odredbe) kojom je propisano kako će se odredba čl. 295. st. 2. ZPP-a primjenjivati i na postupke koji su pokrenuti prije stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku (Narodne novine, br. 25/13). Čl. 295. st. 2. ZPP-a određeno je da ako s ročišta za glavnu raspravu neopravdano izostanu obje stranke ili ako dođu na ročište, ali se neće upustiti u raspravljanje, ili se udalje s ročišta, smatrat će se da je tužitelj povukao tužbu. Navedeno zakonodavno rješenje iz Novele 2019. o primjeni čl. 295. st. 2. ZPP-a i na postupke koji su započeli prije stupanja na snagu ZID ZPP/13 nesumnjivo je dobro došlo i sa stajališta povećanja procesne discipline stranaka i u onim postupcima pokrenutim prije Novele iz 2013. Zanimljivo je istaknuti kako su neki sudovi i prije ove zakonodavne intervencije o primjeni čl. 295. st. 2. ZPP-a i na postupke prije stupanja na snagu ZID ZPP/13, pokušali to isto učiniti (proširiti primjenu ove odredbe) tumačenjem namjere zakonodavca. Tako je Županijski sud u

Splitu na sjednici Građanskog odjela od 4. ožujka 2014. zauzeo sljedeći pravni stav: *U parnici koja je započela prije 1. travnja 2013. na ročište koje je održano nakon 1. travnja 2013. nisu pristupile uredno pozvane stranke, Bez obzira što odredbom čl. 102. st. 2. ZID ZPP/13 nije predviđena retroaktivna primjena odredbe čl. 65. ZIDZPP/13 s obzirom na intenciju zakonodavca da poveća procesnu disciplinu stranaka valja retroaktivno primijeniti odredbu čl. 65. ZID ZPP/13 i tužbu smatrati povučenom.*¹⁵ Upravo na temelju toga pravnog stava i pozivajući se na njega, Županijski je sud u Splitu odbio žalbu tužitelja kao neosnovanu i potvrdio rješenje Općinskog suda u Splitu Pst -171/14 od 25. ožujka 2014. kojim je rješenjem prvostupanjski sud (u točki II. izreke) smatrao tužbu povučenom.¹⁶ Međutim, odlučujući o reviziji tužitelja Vrhovni je sud ukinuo navedenu prvostupanjsku i drugostupanjsku odluku u dijelu u kojem se smatra tužba povučenom te u tom dijelu vratio predmet prvostupanjskom sudu na daljnji postupak. U obrazloženju rješenja Vrhovni je sud pored ostalog istaknuo: *Stoga neovisno o tome što navedenom prijelaznom odredbom nije ostvarena namjera zakonodavca da poveća procesnu disciplinu stranaka, kako to pravilno zaključuju nižestupanjski sudovi, nema mjesta primjene odredbe čl. 65. ZID ZPP/13 u postupcima koji su pokrenuti prije stupanja na snagu toga Zakona.*¹⁷ Može se zaključiti kako je zakonodavac čl. 116. st. 2. ZID ZPP/19, u svezi s retroaktivnom primjenom odredbe čl. 295. st. 2. ZPP-a, ispravio nomotehnički propust iz prethodne Novele iz 2013. Da je čl. 116. st. 2. ZID ZPP/19 bio potreban i da je situacija s primjenom odredbe čl. 295. st. 2. ZPP-a i na postupke započete prije stupanja na snagu ZID ZPP/13 aktualna i danas, svjedoči i rješenje Županijskog suda u Splitu od 10. lipnja 2020. kojim je uz ostalo potvrđeno rješenje Općinskog suda u Splitu, posl. br. 449/19 od 13. studenog 2019. Prvostupanjskim je rješenjem smatrano da je tužba povučena zbog nedolaska tužitelja na ročište od 24. listopada 2019., dok je tuženik odbio raspravljati i predložio donošenje rješenja o povlačenju (postupak je pokrenut prije stupanja na snagu ZID ZPP/13). U obrazloženju navedenoga drugostupanjskog rješenja navodi se kako je čl. 116. ZID ZPP/19 propisano da će se odredba čl. 295. st. 2. ZPP-a primjenjivati i na postupke koji su pokrenuti prije stupanja na snagu ZID ZPP-a/13, pa da je prvostupanjski sud pravilno postupio kada je na temelju odredbe čl. 295. st. 2. ZPP-a donio rješenje kojim se tužba smatra povučenom.¹⁸

U kontekstu daljnjega jačanja procesne discipline dodaje se novi čl. 299.a koji ovlašćuje sud da u roku koji, u pravilu, nije duži od 30 dana pozove stranke da se pisano očituju na navode protivne stranke. Stranka se može na navode protivne stranke pravodobno očitovati i bez poziva suda tako da njezin podnesak bude dostavljen sudu i protivnoj strani najkasnije osam dana prije sljedećega pripremnog ročišta ili ročišta za glavnu raspravu. Podneske koji su predani nakon isteka roka, odnosno protivno navedenim pravilima sud neće uzeti u obzir. Iznimno, stranka može tražiti da ih sud uzme u obzir ako ih bez svoje krivnje nije mogla podnijeti pravodobno ili ako njihovo uzimanje u obzir ne bi dovelo do odugovlačenja postupka.

15 Zapisnik sa sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Splitu od 4. ožujka 2014.

16 Rješenje Županijskog suda u Splitu, posl. br.: Gžp-865/14 od 20. listopada 2014.

17 Rješenje Vrhovnog suda RH, posl. br. Rev 140/15-3 od 26. travnja 2016.

18 Rješenje Županijskog suda u Splitu, posl. br.: Gž R-424/2020-2 od 10. lipnja 2020.

S istim ciljevima ukida se obveza suda da kada iz činjenica navedenih u tužbi ne proizlazi utemeljenost tužbenog zahtjeva mora odrediti pripremno ročište radi davanja mogućnosti tužitelju da preinači tužbu iz koje ne proizlazi utemeljenost tužbenog zahtjeva (čl. 331.b gdje je brisan st. 4.).

Također više ne postoji mogućnost održavanja pripremnog ročišta na kojem bi tužitelj preinačio tužbu iz koje ne proizlazi utemeljenost tužbenog zahtjeva (čl. 332.a).

Sve navedeno ukazuje da stranka koja se tijekom prethodnog postupka nije kvalitetno pripremila za parnicu, najvjerojatnije i upravo zbog toga, neće ostvariti očekivani uspjeh u postupku.

Stranci koja je pristupila na ročište na kojem se presuda objavljuje, sud će na ročištu uručiti ovjereni prijepis presude ili će je, iznimno, uputiti da ovjereni prijepis presude može preuzeti neposredno u sudu istoga dana (čl. 335.). Poznato je da je prekoračenje roka za izradu presude bilo jedan od čestih razloga za dugo vođenje dosadašnjih parnica, pa je takva odredba bila neophodna.

Presudom sud odlučuje o zahtjevu koji se tiče glavne stvari i sporednih tražbina. Presuda kao individualizacija zakona za stranke mora biti izrađena u pisanom obliku jasnim jezikom i formulacijom razumljivom za stranke. Stoga su u pogledu dijelova pismeno izrađene presude revidirana pojedina rješenja. Tako u pogledu obrazloženja presude rade se neke nomotehničke promjene vezano za izričaj te se propisuje kako je sud u obrazloženju dužan sažeto izložiti zahtjeve stranaka, činjenice koje su iznijele i dokaze koje su predložile (čl. 338. st. 4.). Kada je riječ o pravu na obrazloženu sudsku odluku, čl. 6. st. 1. Konvencije *obvezuje sudove da daju razloge za svoje odluke*, ali se *ta odredba ne smije shvatiti tako da se mora dati detaljan odgovor na svaki argument*. Stupanj te obveze ovisi o prirodi same odluke, različitosti stranačkih prijedloga koji se podnose sudu te različitosti nacionalnih zakonodavstava.¹⁹

3.1. Osvrt na ogledni postupak

Kako u sudskoj praksi ima i više stotina predmeta, a u osnovi je sporno samo jedno pravno pitanje, zakonodavac je novelom iza čl. 502.h dodao glavu 32. b, *Ogledni postupak radi rješenja pitanja važnog za jedinstvenu primjenu prava*, omogućavajući Vrhovnom sudu RH da u ranoj etapi postupka, praktično odmah nakon podnošenja tužbe, zauzme određeno pravno stajalište osiguravajući jedinstvenu primjenu prava u cijeloj državi. Ogledni postupak pokreće sud prvoga stupnja kada je pokrenut parnični postupak. Po ZPP-u su to postupci u kojima odluka ovisi o rješavanju istoga pravnog pitanja, *slični* sporovi, koji su: u većem broju već pokrenuti ili se njihovo pokretanje očekuje u kraćem razdoblju; rješenje kojih ovisi o istom pravnom pitanju; pravno pitanje važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni ili za razvoj prava u sudskoj praksi. U svezi s izloženom definicijom doktrina je već naznačila da nije odgovoreno šta znači „u većem broju“ te što su „slični sporovi“, jesu li to sporovi s istovrsnom činjeničnom i pravnom osnovom (i između istovrsnih pravnih subjekata) u kojima bi bili istaknuti bitno istovrsni zahtjevi

19 ESLJP, *Ruiz Torija protiv Španjolske*, 1994.

ili bi se sličnost trebala prosuđivati (i) prema nekim drugim kriterijima. Čini se, međutim, da za navedene situacije ipak nema jedinstvenoga procesnog pravila jer odgovor na postavljeno pitanje ovisi o svim okolnostima konkretnog slučaja i različit je u svakom pojedinačnom predmetu. Također se kao sporan pokazuje prijelazni režim koji određuje da će se odredbe navedene glave primjenjivati i na sve postupke u kojima do 1. rujna 2019. nije održano pripremno ročište ili je održano pripremno ročište, ali nije zaključen prethodni postupak, a tako se primjenjuju i pravila o prekidu parničnih postupaka. Za pravila iz čl. 213.a i 215. ZPP-a određeno je da će se primjenjivati samo na one postupke koji budu pokrenuti nakon stupanja na snagu Novele, tj. od 1. rujna 2019. U odnosu na ovaj institut nema sustavne analize njegove učinkovitosti, a posljedice uvođenja instituta u parnične postupke nekih susjednih zemalja pokazale su pozitivne rezultate u odnosu na kvalitetu i učinkovitost suđenja. Za sada, donošenjem rješenja Vrhovnog suda br. Gos-1/2019 od 4.03.2020. završen je prvi ogledni postupak u RH te su nastavljeni postupci u pojedinačnim sporovima između potrošača i banaka. Meritorna je odluka donesena, međutim, i nadalje nije riješeno odlučno pitanje u velikoj većini individualnih tužbenih zahtjeva potrošača, odnosno korisnika kredita u kojima je izvršena konverzija valutne klauzule iz CHF u EUR, odnosno pitanje prava na punu restituciju.

4. UMJESTO ZAKLJUČKA

Rad obrađuje trenutačno najaktualniju temu iz područja građanskopravne zaštite, najnoviju reformu Zakona o parničnom postupku. Naime, 1. rujna 2019. stupio je na snagu ZID ZPP/19 kojim su kroz više od 120 članaka uvedene u naš osnovni postupovni zakon (ZPP) mnogobrojne, velike i važne novine. Novela obuhvaća 26 intervencija u osnovni tekst Zakona o parničnom postupku od njegova donošenja 1976. Zanimljivo je primijetiti da se ZPP zbog tolikih promjena organski bitno mijenjao, i to tako što se njegov normativni sadržaj stalno povećavao, jer se većina njegovih promjena sastojala u dodavanju novih sadržaja i uređenja (tj. izmjenama i dopunama), a pritom se brisalo razmjerno malo sadržaja. Budući da je od stupanja na snagu ZID ZPP/19 prošlo malo više od godine dana, jasno je kako se za sada, na temelju postojeće sudske prakse, ne može dati potpuna i valjana ocjena opravdanosti i učinkovitosti Novele. Dosadašnja analiza ukazuju na praktične probleme u provedbi pojedinih zakonskih rješenja u prvom razdoblju primjene novoga zakonodavstva. Ipak, analiza se samo djelomično temelji na postojećim praktičnim problemima, ali djelomično i na utvrđivanju mogućih problema koji bi mogli izazvati otežanu praktičnu provedbu postupka. Takva detekcija rezultat je znanja, ali ponajprije iskustva stečenog primjenom ranije važećega zakonodavstva, što je svakako bitan čimbenik procjene unaprijeđenosti, ali i stupnja optimiziranosti postojećega zakonskog okvira. No, nužno je istaknuti je kako je sustav građanskog pravosuđenja, ako ne formalno, onda bitno i doveden u pitanje nastupanjem pandemije bolesti COVID-19 i otežanim vođenjem postupaka. U svakom slučaju na strankama i njihovim punomoćnicima ostaje da odredbe ZID ZPP/19 pažljivo i temeljito analiziraju kako bi što kvalitetnije mogli zaštititi svoja prava i interese, a na sudovima je da Novelu pravilno tumače i primjenjuju, što će,

predviđamo, katkad i u određenim segmentima, biti ozbiljan i zahtjevan posao. U tom kontekstu nepotpunost pravne regulative ne nastaje samo kao posljedica nužne nesavršenosti zakonodavca, već proizlazi i iz složenosti i dinamičnosti društvenih odnosa, koji su predmet pravnoga reguliranja, a koji su neuhvatljivi u precizne pravne formule.

LITERATURA

1. Bodul, Dejan. „Novela Zakona o parničnom postupku iz 2019.“ Informator br. 6606-6608 (2019): 14-17.
2. ESLJP, Ruiz Torija protiv Španjolske, 09. prosinca 1994.
3. Katić, Dragan. Radni materijali online radionice „Troškovi, revizija i druga sporna pitanja iz Novele ZPP-a“ – najnovija sudska praksa, Pitanja i odgovori. Zagreb: Organizator, 2020.
4. Presuda i rješenje Županijskog suda u Splitu, posl. br.: GžR - 373/2018-2 od 16. lipnja 2020.
5. Presuda Županijskog suda u Rijeci, posl. br. Gž-348/2016-2 od 2. lipnja 2017.
6. Presuda Županijskog suda u Slavonskom Brodu, posl. br. Gž-1559/17-2 od 12. listopada 2017.
7. Presuda Županijskog suda u Velikoj Gorici, posl. br. Gž-1407/15-2 od 26 rujna 2016.
8. Presuda Županijskog suda u Splitu, posl. br.: 22 Gž R-917/19-2 od 23. siječnja 2020.
9. Presuda Županijskog suda u Splitu, posl. br.: Gž R-205/2020-2 od 27. srpnja 2020.
10. Presuda Županijskog suda u Varaždinu, Gž-1589/17 od 3. studenoga 2017.
11. Presuda Županijskog suda u Zagrebu posl. br. Gž-5120/17-2 od 12. prosinca 2017.
12. Presuda Županijskog suda u Zagrebu, Gž-6316/2018-3 od 5. ožujka 2019.
13. Rješenje Vrhovnog suda RH, posl. br. Rev 140/15-3 od 26. travnja 2016.
14. Rješenje Županijskog suda u Splitu, posl. br.: Gž R-424/2020-2 od 10. lipnja 2020.
15. Rješenje Županijskog suda u Splitu, posl. br.: Gž R-802/2020-2 od 28. listopada 2020.
16. Rješenje Županijskog suda u Splitu, posl. br.: Gžp-865/14 od 20. listopada 2014.
17. Said, Edward W. *The World, the Text and the Critic*. London: Vintage, 1983.
18. Vrhovni sud RH, Izvod iz zapisnika sa sastanka predsjednika građanskih odjela županijskih sudova i Građanskog odjela Vrhovnog suda RH održanog 15. lipnja 2018., br.: Su IV -148/2018.
19. Vučković, Vladimir. „Promjena visine tužbenog zahtjeva i naknada troškova parničnog postupka-kritika novog zakonodavnog rješenja“. Informator br. 6588-6589 (2019): 1-4.
20. Zapisnik sa sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Splitu od 4. ožujka 2014.

Ivan Tironi*
Dejan Bodul**

Summary

MORE THAN A YEAR OF APPLICATION OF CIVIL PROCEDURE ACT: GENERAL PROVISIONS, FIRST INSTANCE AND TRIAL PROCEDURE

On September 1st 2019 the Law on Amendments to the Law on Civil Procedure entered into force. The ratio of this ambitious endeavour is the need to change a whole range of institutes, i.e. the necessity to respect the proposals and suggestions of court practice that are the result of many years of experience. In order to achieve these goals, the Amendment redesigned many procedural institutes in the field of functional procedural law and created a significant number of new rules. We are of the opinion that (and now) procedural regulations are normatively solid in terms of legal systematics, legal technique and consistency in standardization, which is certainly contributed by the courts through case law and their actions and intensive and constant elaboration of legal solutions. However, taking into account the fact that the issue of civil procedure in countries with a long legal tradition is a dynamic area in which new solutions are constantly sought to follow the trend of change, the question of expediency and the need to implement amendments to the legislation, in the context of *de lege lata* solutions, is extremely topical. Therefore, the aim of this paper is to analyse the period that has passed since the implementation of procedural law, all in order to determine whether the national civil procedure regime has improved, i.e. the procedural mechanism to facilitate more efficient work on cases. The complexity of the research subject and the set tasks conditioned the choice of methods, so the normative legal and experiential / practical methodological approach was primarily used in the research. We consider it important to point out that the space we have here does not allow a detailed analysis of this issue, so we are forced to limit ourselves exclusively, in the opinion of the author, to some aspects of the last novella.

Keywords: *Amendment to the CPA; one year of implementation; achieved and set goals.*

* Ivan Tironi, mr. sc., Judge and President of Court Chamber of County Court in Split; ivan.tironi@zsst.pravosudje.hr. ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6122-6239>.

** Dejan Bodul, Ph.D., Assistant Professor, University of Rijeka, Faculty of Law; dbodul@pravni.hr. ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5923-7200>.

This paper was funded under the project of the University of Rijeka ZIP-UNIRI-130-7-20.

